
Makovecz Imre

SZENTSÉG A SZÁZAD TEMPLOMÁBAN

Tervek a Szent Gellért hegyi sziklakápolna berendezéséhez

A mindennapi élet átlépi-e a szakralitás határait, és vannak-e ilyen határok, átlépi-e a szentség a misztériumok határait, van-e mítikus személy vagy tárgy manapság, egyáltalán reális-e ezeket a kérdéseket feltenni, sőt kinyomtatni most, a mocskolódás, hit- és kedélyrablás, burkolt és nyílt hatalomörület és pénzűz világában?

Úgy vélem, éppen emiatt aktuálisabb, mint valaha, bármikor.

Az építészet, mely olyan nagy tárgyakat hoz létre, melyekbe halandó emberek bemennek, ott élnek, találkoznak, az építészet hogy fogja föl az életet, ezt a személyre szabott rövid időt? Az építészet vajon a mindennapi életet úgy szolgálja-e, hogy átlépi a szakralitás láthatatlan határait, vagy nem? S ha átlépi, van-e fogalma, képe arról, amit nemrég még életszentségnek neveztek?

Nemrég a színházba napfelkelte előtt mentek az emberek, írja Ingmar Bergman naplójában. „A nézők már jóval napfelkelte előtt gyülekezni kezdtek. A hajnali szürkületben jelentek meg a maszkot viselő papok is. Amikor a hegyek mögül felkelt a nap, sugarai a színpad közepére értek, ahol egy kis oltár állt. Az áldozati állat vérének egy nagy tálban fogták föl. Az egyik pap rejtve maradt a többiek háta mögött. Arany istenmaszkot viselt. Amikor a nap kissé magasabbra emelkedett, a megfelelő pillanatban két pap a magasba emelte a tálat úgy, hogy a nézők megpillanthatták az istenmaszk tükörképét a vérben... Néhány perc múlva a szertartásmesterek leengedték a tálat és ittak a vérből.”

Úrfelmutatás. A pap a nap alakú ostyát a kehely bor fölött tartva a magasba emeli, majd megtörve az ostyát, megeszi, és a bort kiüssza. Eszik és iszik az asztalnál testében összekötve eget és földet.

Egy dombot utánczó házat, melyet a mellkas bordáira emlékeztető belső váz tart, hét torony dőf át. A hét emeletes torony átlósan, hosszában osztja két féltekére a domb belsejét. Az egyik oldalon lefelé, mintegy tükörképként megismétlődik az épület. A két tükörkép között üvegfüdém van, melyen járnak az emberek. Az üvegpadló középpontjában hibátlan, de halott fa áll gyökerestül. Az üvegfüdém alá látunk, ahol lefelé úgy áll a fa gyökere, mint fölfelé az ágai. A magas hangok a fejünk fölött, a mély hangok a gyökereknél szólnak. A fény és a zene átviszi a látogatókat a tornyokon túli féltekébe, ahol hét hatalmas fekete maszkot látnak, melyeken a zenével szinkron fény fut végig. Olyan torony alatt hagyják el az épületet, melyet elhagyva látják, hogy a kijárat torony két ablakszeméből szárnyak nőnek ki, s a torony csúcsa sarjadó rügyekben végződik.

Az épület 1992 áprilisától szeptember végéig fogadta a látogatókat. Hosszú sorok álltak előtte. Volt, aki négy és fél órát várt arra, hogy bejusson.

Az építészeti beszéd építészetből van és nem leírható szavakból.

Szerettem volna hazahozni ezt a dombházat, hogy a magyarok megismerjék. Tokajban állítottuk volna föl a Bodrog és a Tisza találkozásánál, a félszigeten, hogy akinek igazán szól a ház beszéde, megismerjék. Nem sikerült. A többi néma csönd.

Hítet, kedélyt csak az élet által áthatott munka, a másoknak végzett munka adhat. Bizom abban, hogy a mocskolódást, a piszkot az így feltámasztott hit és kedély kitakaríthatja az országból.

Bizom abban, hogy a mindennapi élet átlépi és átlépheti a szakralitás határait, és nem céltalan s reménytelen erről úrni sem.

(Világszövetség 1993. 5. szám)

Hogy is van ezzel a Kelen-heggyel, Szent Gellért heggyel, Boszorkány-heggyel? Mi történt ott? A nagy János-napi ünnepen miért is ment oda Gellért? Mi volt akkor a nyári napéjegyenlőség ünnepén? Hogy ünnepeltek? Ki ölte meg és miért a talján Gellértet? Hogy kerültek a hegybe a pálosok, miért robbantották tovább a már létező barlangot? Mi van azokban a járatokban, melyek a sziklatemplom alatt és mellett vannak? Van-e összeköttetés a Villányi úti katonai sziklaközpont és a barlangtemplom között? Van-e metafora értéke, hogy a többméter vastag betonfallal elzárt belső tér a Fővárosi Fürdőigazgatóságé volt több évtizeden át, hogy a Weichinger tanár úr által tervezett páloskolostor a Balettintézet kollégiuma volt, az androgín-szerelem otthona?

És most, mikor a pálosok, néhányan újrakezdi, vajon ki Árva Vince, s mit kezd újra, mi lesz a szellem valósága, mit fog be a felvetett kérdésekből, mit vallhat be, és mit fedezhet fel a múltból, s mi lehet az értéke hanyatott, kegyetlen életének és üde Ozirisz-szellemének?

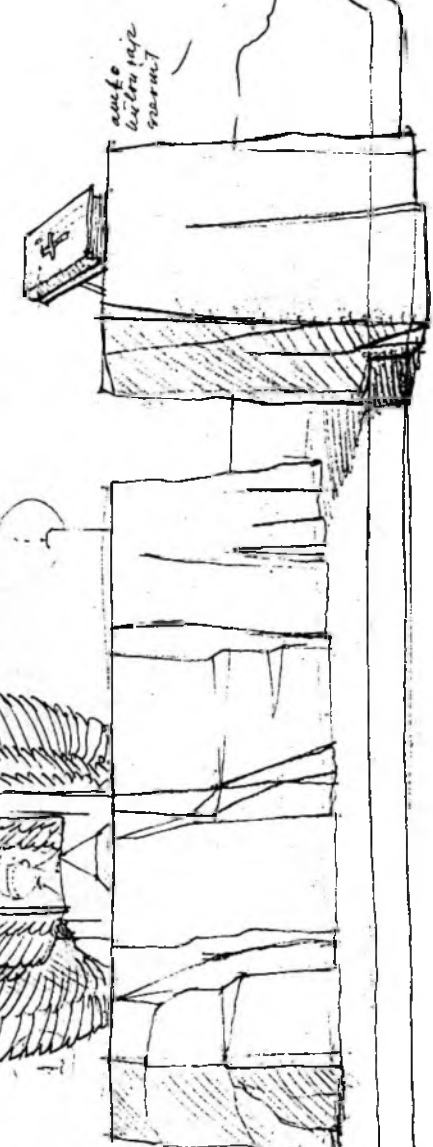
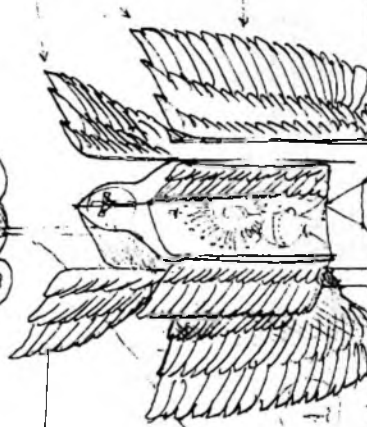
Mi lesz a sziklatemplom megújulásának szellemi tartalma? Megjelenik-e benne a Napba Öltözött Asszony, Istár leányaként a Boldogságos Szűz, Nagyboldogasszony, Magyarország Nagyasszonya vajon mennyire hatja át a keresztény-zsidó megújulás gondolatát, mennyire talál egymásra gyilkos és áldozat a barlangban, Horthy István pálmás szobra alatt, a zaj és bűz fölött?

Ezekre a kérdésekre keres választ az a néhány terv, melyet alább mellékelek, azokkal a gondolatokkal, melyek válaszként eszembe jutottak.

plakátok anyagait drótkörmű (disszelgő) formáztatva kella készni.

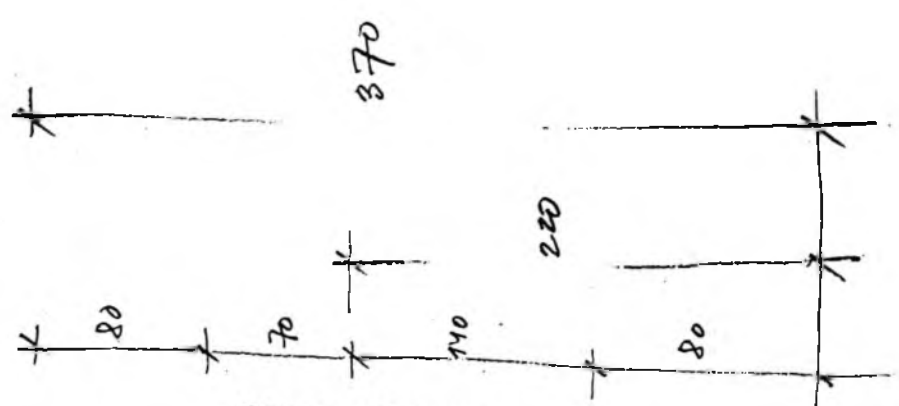
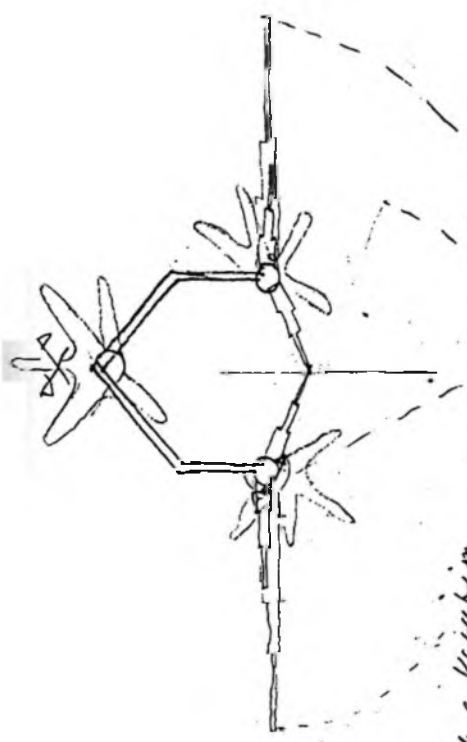
anyagait, meg a pillérek (fűtő) közötti anyagot

szarmyas aszó, pautóval

nyelvi zila-
1987. aug. 27.
pálya
munka

A hitének talaján, minős, segítős
olykor ferde mértékben, a kis platók
úttörés meg a fantasziákkal saját didaktikájára
fraditív. az átlós, mindentől elcsúszva
iszkén megágyaztat, s rá a felhőre felül,
A létezését a közönséges földről átírás
a fantaszián két lebegő lépcsőben, a szerte,
is anyagát követi, kibontva az új
időt az átlósított materializmusból,
melynek be nem vettető áldozata,
intenzív mélyre völtés,
de mozgás, nézés, a szívek lelkéjén
egy) formát ártalmatlanul kell szent ^{szíveket}
liget követi, s lenyom, a ^{szíveket} ^{szíveket} ^{szíveket}
lajló, rá a hírdőlem, s mikor
vinnaként fantasziák platóit,
máskor ként, a szíveket, a szíveket
elchopit platóit, a szíveket
főző híri vár megpódosáinkat
a szent ligetben.

Hoz kil a Kertben,
 Adui lülene, 10, nem tudjuk.
 Hoz onist sparuyarat ust
 on elterorokor, a upitaz
 h-ty, a lyesogohor hon.
 h-ty, 10, nem tudjuk.

De h-ty, melyzede
 nics bot - vort co kanyorol-
 kofat harnalt aldrakhar,
 ant az tudjus,
 h-ty parts nics sas, tudas,
 nics Badl k-lyja, h-ty
 Misk az orolen a h-ty...
 ant az tudjus.

Hoz alal sas-ember lab-
 h-ty all a szentoghar, hoz
 mint aranyfenyvedy ebeg
 a hoz az a kanyer, hoz a
 helyly az a utrostanosa mint
 Mitya - aranyharban, a
 Napta oltozt Asszrupa
 h-ty, nem tudjuk.

Megis az albrttus meg,
 megis az hoz a Bötter-Ényth
 h-ty (Gellist-hoz) baranszoban,
 92. oktöber. Szentsz-anto. varlata.

